

313 SQUADRON

Officieel werd 313 squadron op 1 december 1953 op de vliegbasis Volkel opgericht, doch officieus bestond het al wat langer. Het begon eigenlijk toen de eerste Lockheed T-33A "T-birds" aan de Koninklijke Luchtmacht werden afgeleverd en op de vliegbasis Volkel aankwamen. Op dat moment werd de "Volkel base flight" opgericht met als doel het converteren van vliegers die van de opleiding in Amerika afkwamen. De tactische jet vliegers kregen (ook toen) hun opleiding in de "States" en de omstandigheden waaronder ze werden opgeleid weken nogal sterk af van die in Europa, vooral wat het weer en het landschap betrof. Via deze flight werden de vliegers vertrouwd gemaakt met de Europese omstandigheden.

Naarmate er meer T-33A trainers beschikbaar kwamen groeide de flight fors en op 1 december 1953 kreeg het de begeerde squadron status. Inmiddels waren er ook een aantal F-84G Thunderjets afgeleverd en deze kregen de code van het nieuwe squadron, de letters TA- De T-33's voerden overigens de codeletters TR-.

In 1956 werden de Thunderjets vervangen door de F-84F Thunderstreak en in 1958 werd 313 naar de basis Woensdrecht overgeplaatst. Hier werd toentertijd de opleiding gecentraliseerd waarbij de JVS (Jachtvliegschool) en 313 squadron werden samengevoegd tot de JVO (Jachtvliegopleiding). De Thunderstreaks pasten niet meer binnen dit concept en werden overgeheveld naar 312 squadron. De overgebleven T-33A's werden aangevuld met een aantal Meteor T.Mk-7 van de voormalige JVS. De Meteors raakten al spoedig overcompleet en in november 1958 was de uitfasering een feit toen de laatste aan de Koninklijke Marine werd overgedragen.

Op 1 januari 1959, het kon eigenlijk niet uitblijven, werd 313 squadron opgeheven. De naam JVO werd veranderd in Nr. 2 Instructie squadron. Hoewel over dit Instructie squadron uiteraard meer is te vertellen valt dat buiten het bestek van 313 squadron en pakken we de draad weer op in 1972.

Linkerpagina:

Een viertal NF-5's van 313 squadron in evenzoveel verschillende camouflages (foto KLu)

Op 12 oktober van dat jaar wordt 313 opnieuw opgericht, nu op de vliegbasis Twenthe en uitgerust met de nieuwe jachtbommenwerper van het type NF-5A en NF-5B. Ontheven van operationele taken houdt 313 squadron zich vooral met de conversie bezig. Anders dan bij de Lockheed F-104G Starfighter het geval was, waar de Koninklijke Luchtmacht speciale "conversie units" vormde, eerst op Twenthe en daarna op Volkel en Leeuwarden, werd voor de conversie op de NF-5 een volledig squadron aan operationele taken onttrokken. Het belangrijkste aspect van 313 squadron bestond uit het verzorgen van de Theatre Operational Conversion Course, in de regel aangeduid als TOCC. Hierover dadelijk iets meer. Nu eerst een overzicht van de opleiding die aan deze conversie voorafging. Oorspronkelijk werden de "jet" vliegers in Canada opgeleid. Oorspronkelijk, omdat hieraan in 1983 een einde kwam. Voor deze opleiding werd op 2 december 1970 een contract getekend door de toenmalige minister van Defensie van Nederland met zijn ambtgenoot in Canada. Middels dit contract verplichtte de Canadese Luchtmacht zich om tussen november 1971 en 31 mei 1972 zestig Nederlandse cursisten tot vlieger op te leiden. Sindsdien werd het contract telkens met vijf jaar verlengd. De aspirant-vliegers begonnen hun opleiding in Canada op de Beechcraft Musketeer en vervolgens op de Canadair CL-41 Tutor straaltrainer. De opleiding werd afgesloten met een zogenaamde advanced training waarbij de vliegers op de basis Cold Lake 40 uren op de Northrop/

Het embleem van dit toen op Twenthe gestationeerde squadron toonde een goudkleurige arend, neerstrijkend op een witte landingsbaan. Het geheel was gevat in een cirkelvormig blauw veld. Met de komst van de F-16 werd de badge te weinig agressief bevonden en in april 1990 vervangen door een tijgerkop.

Motto: "Ex umbra in umbras". (Vanuit slavernij in vrijheid)

Canadair CF-5D werden getraind. Voor 1975 geschiedde dit nog op de CT-33A. Met de CF-5D was de overstap op de NF-5 een logisch vervolg geworden. Immers, beide toestellen waren in grote lijnen identiek. Vanaf april 1979 werd er naast de opleiding in Canada een opleiding gestart in de VS. Hier werden de cursisten de beginselen der vliegkunst bijgebracht op Sheppard AFB in Texas. Op deze basis is een Duitse opleidingseenheid geves-

De K-4014 tijdens een doorstart op de vliegbasis Twenthe. Deze "touch and go's" dienen om de leerling-vlieger te bekwamen in het aanvliegen en landen. Het toestel voert een twee tone grijze camouflage en is voorzien van een "tount-down" uitgevoerd squadron embleem.

tigd, ressorterend onder de 80th Flying Training Wing. Hier doet zich de eerder vermelde situatie voor dat de Koninklijke Luchtmacht opleidingsplaatsen koopt en de Nederlandse cursisten gezamenlijk met de Duitse aspirant-vliegers worden opgeleid op vliegtuigen die eigendom zijn van Duitsland doch in volledige Amerikaanse uitmonstering vliegen. Het betreft de typen Cessna T-37 en de Northrop T-38 Talon. De gehele cursus duurt 13 maanden en start met een maand theorie. Hierna maakt men ongeveer 130 vliegreuren op de Cessna T-37, gevolgd door een evenredig aantal uren op de T-38 Talon.

De vliegers die van de Talon afkwamen waren bij terugkeer in ons land minder toegerust op de NF-5 dan hun collega's uit Canada. Dit kon ook niet anders, want hoewel de T-38 Talon en de NF-5B uiterlijk sterk op elkaar lijken, waren er nogal wat fundamentele verschillen. Zo werd de Talon altijd "clean" gevlogen, dus zonder uitwendige tanks of wapenlast. Verder ontbraken bij de Talon de zogenaamde leading edge flaps en take-off luiken, hulpmiddelen die het vlieggedrag sterk beïnvloedden. Ook het cockpit instrumentarium was anders ingedeeld. Om een voorbeeld te noemen: de hendel waarmee in een NF-5 het landingsgestel werd geselecteerd diende bij de Talon om de dragchute te trekken.

Een "viertje" van 313 squadron. Twee "singles" en twee "duals" boven een gesloten wolkendek. (Foto KLu 313 squadron)

Een vergissing kon ernstige gevolgen hebben. In minstens twee gevallen is deze vergissing inderdaad gemaakt. In beide gevallen liep het goed of doordat de chute afscheurde. Het is dan ook duidelijk dat de vliegers bij terugkeer wel gebrevetteerd waren, doch nog allerminst ervaren.

Nu keren we terug naar de Theatre Operationele Conversion Course, want juist deze aanvullende cursus was bedoeld om de nieuwe vliegers op de NF-5 om te scholen en ze vertrouwd te maken met hun toekomstige Europees werkterrein. Zoals reeds ter sprake kwam was deze TOCC een van de belangrijk-

Een bont gezelschap van 313 squadron.

Tweemaal de K-3014 voorzien van een merkwaardige badge. Boven het toestel in de beginperiode. Het squadron voerde toen nog een alternatieve badge in de vorm van 313, maar dan met de eerste drie in omgekeerde richting. Met enige fantasie haalt men er inderdaad 313 uit.

Links:

Toen 313 squadron in december 1983 van biermerk veranderde en overging op Dortmunder Union, werd bij wijze van grap het embleem van dit merk op de staart van de K-3014 aangebracht.

ven. De TOCC werd vervolgens overgenomen door 316 squadron op de vliegbasis Gilze-Rijen, maar de lopende cursus werd door 313 afgemaakt. Pas op 15 september eindigde voor 313 definitief de TOCC toen kapitein de Vries en luitenant Essen met de K-4013 een allerlaatste trainingsvlucht maakten.

In de tweede helft van 1987 verschenen de eerste NF-5's met het "Twentse Ros" in de staart, een rood bandje waarin witte paardjes zijn aangebracht. Op de geheel grijze beschildering deed het fris aan. In 1988 werd het duidelijk dat de afbouw van het squadron een aanvang nam. Het bestand aan vliegers en grondpersoneel nam gestaag of omdat zij naar de F-16 werden omgeschoold. De NF-5's moesten plaats maken voor de in aantal toenemende F-16's. Aanvankelijk loste men dit probleem op door twee NF-5's in een shelter te plaatsen en de vliegtuigen te laten rouleren. Toestellen die relatief in betere staat verkeerden werden naar 314 of 316 squadron overgeheveld. Er voor in de plaats ontving men vliegtuigen die technisch gezien in mindere staat verkeerden. Uiteraard werd dit niet in dank afgenomen door het onderhoudspersoneel. Dit moest veel problemen het hoofd bieden en had dan ook de handen vol om de toestellen operationeel te houden. In de weken voorafgaande aan de uitdienststelling was het wisselen met de NF-5's zo groot dat men toestellen aantrof met inderhaast opgeplakte badges van 313 squadron en verder getooid met de "Were-Di" staartband, daarmee verradend waar ze vandaan kwamen.

ste taken van 313 squadron. Naast de nodige theorie ving deze cursus aan met vijf trips in een NF-5B (dual) om op solostandaard te komen. Nadien werd veel aandacht aan navigatie en instrumentvliegen besteed. Ook werden veel missies naar de range gevlogen om ervaring op te doen met schietoefeningen en het afwerpen van bommen.

De gehele TOCC duurde vijf maanden en werd afgesloten met een korte luchtgevechtstraining. Na afloop hadden de vliegers de status van operationeel volgvlieger. Met andere woorden: ze konden nu onder begeleiding een missie uitvoeren.

Na met succes de TOCC te hebben afgesloten waren de vliegers reserveofficier en ging hun zesjarig vliegerscontract in bij de Koninklijke Luchtmacht. Ze werden nu ingedeeld bij een van de drie operationele NF-5 squadrons om de Advanced Operational Course (AOC) te volgen. Gedurende deze op de TOCC aansluitende conversie werden de vliegers ver-

der bekwaamd tot ze volledig operationeel inzetbaar waren. In het verleden verzorgde 313 squadron ook deze Advanced Operational Course, maar om het squadron te ontlasten werd dit op de operationele inzetbaarheid van de vlieger gerichte conversiewerk bij de overige squadrons ingedeeld.

Nadat eerder de voormalige Starfighter squadrons op de vliegbasis Leeuwarden en Volkel met de General Dynamics F-16 waren uitgerust, brak nu ook op de vliegbasis Twenthe het F-16 tijdperk aan. Op 27 maart 1986 werd het eerste toestel officieel aan 315 squadron overhandigd. Al spoedig werden door dit squadron de NF-5's afgestoten en naast een aantal dat bij het DVM op Gilze-Rijen werd opgeslagen werd het merendeel van de toestellen bij 313 geïntegreerd. Een ander gevolg van de ontstane situatie was dat het verzorgen van de TOCC niet meer in het beleid van 313 paste en op 1 augustus 1986 werd het squadron officieel van deze taak onthe-

Wisseling van de wacht, de introductie van de F-16 bij 313 squadron betekende het einde van het NF-5 tijdperk, hier nog gezamenlijk in formatie..

Rivaliserende squadrons. In 1986 bracht 315 squadron een sticker uit waarop hun mascotte die van 313 te pakken nam. Een gepast antwoord bleef niet uit, 313 nam bloedig wraak, "the winner takes it all".

Op 1 juli 1988 werd de NF-5 bij 313 squadron officieel uitgefaseerd en het squadron werd op non-actief gesteld. Hoewel deze gebeurtenis werd overvleugeld door de viering van het 75-jarig jubileum van de Koninklijke Luchtmacht op de vliegbasis Deelen, liet men het afscheid geenszins ongemerkt voorbij gaan. De K-3045 was officieus voorzien van een afscheidstenu. Het was ontworpen door de chef van de schilderswerkplaats, de adjudant-onderofficier A.T.H.J. Grashuis. We zullen deze naam nog vaker tegenkomen. De beschildering bestond uit een rood-witblauwe band die diagonaal over de romp was aangebracht, terwijl rechts op een witgespoten staart de tekst "313 thanks NF-5" werd gevoerd. De linkerkant van de staart was nog opvallender: Geïnspireerd door het

winnen van het Europese Kampioenschap voetballen (EK) door het nationale elftal had men een grote voetbal afgebeeld met erboven de kreet "AANVALLE". Tijdens een afscheidsvlucht in de ochtenduren werd er passant een "low run" over de Duitse bases Jever en Hopsten gemaakt, waarbij de toren om een "tail-up check" werd gevraagd. Dit moet in de trant zijn gegaan van "Tower, there is something wrong with my tail. Can you check this please?" Gevolg: een aantal mensen, voorzien van verrekijkers, zag de NF-5 langs scheuren en werd nog eens geconfronteerd met de door hun landgenoten verloren wedstrijd... „Aanvallen! — verdammtte Hollander!!!". Een toch wel originele afsluiting van de NF-5 periode van 313 squadron.

De K-3030 nog met 'full markings' vlak voor 'toughdown' op Twenthe.
(Foto: Hans Sloot)

Op 1 juli 1988 nam 313 squadron afscheid van de NF-5. Men bleek sterk geïnspireerd te zijn door het winnen van het Europees Kampioenschap voetballen (EK) door ons nationale elftal.

De goudkleurige Centaur in het rode veld van 314 squadron op Eindhoven is een opvallend embleem, hier goed zichtbaar bij de NF-5B K-4009 in de landing. (Foto: Hans Sloot)

Rechts: De K-4020.
(Foto: Harry Koning)

De K-3058 met getrokken "chute" in de landing op Eindhoven. Onder de romp voert het een rocket-bombdispencer.

